

Д. Проаналізувати пропозиції відносно торгів на борошно, картоплю, мед, міндобрива, трактори.

Е. Виписати кількість зареєстрованих учасників торгів та кількість заявок з кількістю пропозицій більшою 3.

Є. Увійти в торгову систему як зареєстрований учасник (в розділ «Торговельна площадка»), вказавши ім'я «**student1**» та пароль «**1**», або «**student2**» та «**2**» відповідно.

Ж. Опублікувати заявку на продаж чи закупівлю продукції. При цьому необхідно вказати назву продукції, кількість, ціну, умови поставки та набрати слово «**Test**». Після цього з'являється відповідна кнопка для зняття заявки з торгів.

З. Зняти заявку з торгів.

Оскільки портал не навчальний, а реально діючий, то за домовленістю з його розробниками студенти реєструються в торговельній системі під вказаним вище ім'ям «**student1**» чи «**student2**», в умовах поставки вказують «**Test**» і після відпрацювання завдання знімають заявку з торгів.

Вважаємо, що наш досвід організації індивідуальної роботи з інформаційно-аналітичним порталом «Агротрейдер» може бути корисним іншим викладачам і студентам при роботі з подібними порталами і сайтами.

*А. В. Тімакова, старш. викл.,
кафедра педагогіки та психології*

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ДОСВІДУ ЦИВІЛІЗОВАНОЇ КОНКУРЕНТНОЇ БОРОТЬБИ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Неодмінною умовою ринкових відносин є конкуренція. Тому важливим завданням сучасної професійної освіти стає підготовка студентів до конкурентної боротьби на ринку праці. Актуальність даної задачі підсилюється так званим феноменом «імітаційної діяльності» або, інакше, «діяльності дилетантизму». Означене явище класифікується фахівцями у галузі психології управління як проблема, що пов'язана з негативною трансформацією уявлень персоналу організацій про сучасну трудову діяльність. Оманливо спрощена зовнішня форма сучасної діяльності не завжди дає можливість зрозуміти її сутність та сенс. Вона потребує додатково-

го вивчення. Однак більшість сучасних керівників та працівників не намагаються зрозуміти суть різних типів діяльності в організації, або, навпаки, заглиблюються в тонкощі, не звертаючи уваги на основи. Це підтверджують факти найму на постійну роботу працівників, що не мають базової освіти, без необхідних знань та навичок. Тому такий працівник у змозі лише «імітувати» якісне виконання обов'язків. Шкідливість поверхневого підходу до діяльності, з одного боку, полягає у підсиленні та ускладненні конкуренції на ринку праці, а з іншого, у примітивізації психіки та мислення робітників та керівників.

Безумовно, можна виділити доволі широке коло напрямів формування професійної компетентності студента. Однак, у процесі застосування таких активних методів навчання, як дискусія, аналіз ситуації, ділові ігри нашу увагу привернула досить поширена тенденція забезпечувати конкурентні переваги за рахунок заповнення власною особистістю часу і простору групового заняття, фальсифікації результатів діяльності, самоствердження за рахунок своїх колег-одногрупників, безпідставних амбіцій, беззаперечному відстоювання власної позиції всупереч шкоді розв'язання спільної проблеми. Тому, на нашу думку, висхідним моментом розвитку конкурентоспроможності повинно стати розкриття сутності та надання студентам досвіду цивілізованої конкурентної боротьби. Під цивілізованою конкуренцією в даному контексті ми розуміємо суперництво, боротьбу за досягнення найкращих результатів на основі професійної компетентності, етичних норм, певного рівня психологічної культури. Окреслимо основні напрями робота викладача по формування у студентів досвіду цивілізованої конкуренції:

— діагностика групової ситуації: структури групи, соціально-психологічного клімату, домінуючих форм отримання конкурентних переваг;

— діагностика та усвідомлення індивідуальних особливостей (індивідуально-типологічних властивостей, структури мотиваційної сфери, ціннісних орієнтацій тощо);

— високі, але досяжні вимоги до виконання завдань;

— широке застосування рейтингової системи;

— обов'язкове публічне заохочення кращих студентів;

— обов'язковий аналіз та обговорення результатів виконання навчальних завдань;

— широке застосування активних методів навчання, що надають можливість для групової взаємодії;

— диференційований підхід: вибіркові зміни змісту та форм організації навчання у навчальних групах з особливо несприятливою психологічною атмосферою.

В. М. Феценко, д-р екон. наук, проф.,
кафедра історії економічних учень та економічної історії

РОЛЬ ІСТОРИКО-ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ФОРМУВАННІ СВІТОГЛЯДНИХ ПОЗИЦІЙ СУЧАСНОГО СТУДЕНТА

Загострення конкурентних відносин в умовах глобалізації висуває перед країнами проблему формування національної еліти (політичної, науково-технічної, економічної). Підготовка висококваліфікованих національних кадрів у різних сферах соціально-економічного розвитку є основою збереження і посилення конкурентоспроможних позицій держави на ринках праці, капіталів, послуг, інформації тощо. В розвинутих країнах Заходу ця проблема давно усвідомлена і останнім часом послідовно і наполегливо вирішується.

Поряд з іншими інституційними чинниками велика роль у розв'язанні зазначеної проблеми належить вищій освіті. «Стратифікація» останньої, система кампусів, розвиток навчальних закладів закритого типу, гуманізація та індивідуалізація навчального процесу — всі ці заходи спрямовані на формування інтелектуального потенціалу країни, на виховання у молоді креативних творчих підходів до майбутньої фахової діяльності, на можливість використання отриманих знань для прийняття правильних рішень у господарській практиці, на забезпечення гнучкості системи підготовки спеціалістів з метою адаптації до швидкозмінних вимог ринків праці тощо.

Проблеми модернізації освіти, насамперед на концептуальних засадах її спрямованості не на процес, а на результат; формування гуманістично-інноваційної парадигми освіти є надзвичайно актуальними для України і з позицій входження її в європейський освітній простір, і з огляду на необхідність відповідності підготовки випускників вищих навчальних закладів до умов міжнародного ринку праці.

Особливе місце у формуванні нової філософії освітньої діяльності, світоглядних позицій сучасного студента посідають історико-економічні дисципліни. Виходячи з освітньої концепції Болонської декларації, в якій головний акцент робиться на якості підготовки фахівців, вони виконують важливу роль з форму-